

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 17:17 | 17:05 | 17:14 | 16:59

מוצאי שבת 18:15 | 18:13 | 18:14 | 18:13

רבינו תם 18:53 | 18:51 | 18:50 | 18:53

משכיל לדוד

התבטלות לצורך אמונה והתקשרות לתורה

לעתיד לבוא בפתחת הדין הנורא והגדול ישאלו את האדם לשמו, ומרוב פחד ואימה ישכח מה שמו. ויש סגולה לזכור את השם על אף הפחד, על ידי שאומרים בסוף השמונה עשרה פסוק שפותח וסוגר באותיות שמו. ולדוגמא לשם דוד אומרים (תהלים קה, ד) "דרשו את ה' ועוזו בקשו פניו תמיד". ואחר שהם אמרו לו כל אחד את הפסוק שלו, שאל אותם כמה פעמים ביום מזכירים את שםם בכל מיני הזדמנויות. ואמרו לו עשרות פעמים ואפילו מאה. ואמר להם ראו מה כוחה של תורה, שזה שמשמשים בשםם השכם והערב בכל עת ושעה, לא יועיל לזיכרון לעתיד לבא לזכור את השם. ורק פסוק שאומרים שלש פעמים ביום בלבד, על ידו יזכרו את השם.

ועומק כוונתו נראה, כי השם שלנו שמשמשים בו במשך כל היום לכל מיני דברים הוא גם לדברים של חולין כמו אכילה וכדומה, שקוראים לו בשמו לבא לאכול. ורק דרך הפסוק הטהור שזוכרים אפשר להיזכר בשם למעלה ביום הדין. מאחר ולעולם הבא מגיעים רק עם דברי קדושה. ויתכן שזוהי גם כן הסיבה שלא רצה משה שייכתב שמו בתורה, כי סבר ששמו מחולל גם לדברי חולין, ולא רק תורה בטהרתה ולא ראוי להיכתב בתורה. וזה מתוך גודל התבטלותו והיכנעותו. "ובדרך שאדם רוצה לילך בה מליכין אותו" (מכות י, ב) ועל כן לכל הפחות בפרשה אחת הסכימו לו לבלתי הזכיר את שמו.

אבל באמת התבטלותו היתה כל כך גדולה, רק למען ללמד תורה את עם ישראל, עד שזכה שהחותמת של התורה היא שמו של משה. וכמו שאמרו חז"ל שכל מה שעתידי תלמיד לחדש נאמר למשה ולכן אומרים (שבת קא, ב) "משה שפיר קאמרת". ולכן אפילו בפרשת תצוה שלא מוזכר שמו כתבה התורה "ואתה תצוה" לומר שאתה - משה הוא שמצווה את בני ישראל ואף שלא כתוב במפורש את שמו.

ותירה מזו מרומז בפסוק זה "ויקחו אליך שמן", ושמן אותיות נשמה. כלומר שנשמות כל ישראל כלולות בך משה. והכל בשביל מה שמרומז בהמשך הפסוק "שמן זית כתית", וכתית הוא רמז לביטול ולכיתות. שכיון שהיה משה רבנו בטל וכתית זכה ש"השמן" שאלו נשמות עם ישראל כלולות בו. ולכן זכה לסוף הפסוק שכתוב "שמן זית זך כתית למאור", שבזכות זה שאתה בטל וכתות, תזכה למאור גדול שממך ידלקו כל נשמות כלל ישראל בהבנת התורה.

וכמה התפעלתי ממורי ורבי הגאון הרב זאב קופמן שליט"א. שכשרציתי לדבר עמו, אמרו לי בני ביתו כי רק בין שבע לשמונה וחצי בערב פנוי לשוחח עמו. כי משך היום נמצא בכולל במנצ'סטר, ובשבע עד שבע וחצי מגיע לבייתו, וכבר בשמונה וחצי חוזר לתלמודו עד לשתיים עשרה וחצי בערב שעולה על יצועו. והרי הוא כבר בן שמונים שנה. וכל כך דבק בתורה וקשור בה ובטל אליה. והכל מתוך שאיפתו שליוותה אותו כל השנים להיות דבק בתורה עוד ועוד. וזוהי צריכה להיות גם שאיפתנו רק לתורה.

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד" (שמות כז, כ)

בפרשת תצוה לא הזכירה התורה במשך כל הפרשה את שמו של משה רבנו ע"ה. ויודעים על זה דברי חז"ל והובאו בזוהר הקדוש בפרשת פינחס (רמו, א) שהטעם הוא משום שבחטא העגל כשיצא משה לגונן על בני ישראל אצל ה', אמר (שמות לב, לב) "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת", על כן נשמט שמו לכל הפחות מפרשה אחת, פרשת תצוה.

הנה משה רבנו ע"ה רעיא מהימנא היה כל כולו בטל למען ה' וישראל בלבד. וגם תלמודו שלמד וקיבל תורה מסיני, לא החזיק לעצמו אלא רק בשביל להעביר לעם ישראל. והנה משה רבנו היה בטל בלא שום גאווה, וכל מטרתו היתה רק להנחיל תורה לישראל. כי הגאווה מגונה. וכמו אדם שפגשתי בארץ רחוקה, שהינו בעל קומה גבוהה מאוד, ולתוספת גם זקנו ארוך ומגודל. והגיע אלי ואמר שכולם מסתכלים בו בלכתו ברחוב, מחמת גבהו וגודל זקנו. אמרתי לו מה מעדיף שיסתכלו עליו, על פנימיותו או רק על זקנו וגובהו. והבין מה שהתכוונתי לרמוז לו על גאוותו.

והגאווה הרי היא רק לא-להים כמו שנאמר (תהלים צג, א) "ה' מלך גאות לבש", אבל אדם שמתגאה כבר אבד זכרו, ועל מה יתגאה. אבל משה רבנו שהיה בטל ועניו מכל האדם, ביטל את עצמו רק ללמד התורה לעם ישראל. וכמו שכתוב (דברים לג, ד) "תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב", כי כל מה שעשה ופעל היה להוריש לקהילת יעקב. וכל רצונו של משה היה לגדל ולהעלות את עם ישראל בתורת ה' ובריאתו.

ועד כדי כך שביקש "ואם אין מחני נא מספרך" (שמות לב, לב), כי משה לא רצה בכלל שייכתבו את שמו בתורה, כי כל כולו היה בטל לעם ישראל. ואדרבה, משה היה שמח שמחה גדולה "ומי יתן כל עם ה' נביאים" (במדבר יא, כט).

ועל פי זה מפרש הרמב"ן את סיבת השמטת שמו של משה מפרשת תצוה. שמשם רבנו הרגיש את כולו בטל, ולא ראה את שמו ראוי להיכלל באותיות התורה, כי רצה שבתורה יהיה רק תורה, ולא דברים אחרים. והוא חשב ששמו אינו תורה. ולכן בחטא העגל אמר משה רבנו ע"ה להקב"ה התורה שאתה נתון לבני ישראל היא שייכת להם ולא לי ולשבטי ושיקרא שמי בה, לכן כדאי אפילו שתמחה את שמי ממנה כדי שהיא תהיה שייכת רק להם ולא רק לי ולשבטי.

וכמו שהיה מעשה עם מרן הרב מפוניבז' זיע"א, שגם הוא היה בטל למען ישראל, והיה מסתובב לחזק אפילו את הילדים ומבטל את עצמו לפניהם. שפעם נכנס למוסד שהקים לילדי השואה, ושאל אותם איזה פסוק הם אומרים בסיום התפילה, קודם יהיו לרצון וכי. שכידיע

הילולא דצדיקיא

ט - רבי מאיר פינטו זיע"א

י - רבי יחיא דהאן

יא - רבי חיים יוסף דוד אזולאי החיד"א

יב - האחים הקדושים שמעיה ואחיה הרוגי לוד

יג - רבי משה פיינשטיין מח"ס "אגרות משה"

יד - רבי שם טוב בן רבי יצחק וואליד

טו - רבי צבי הירש קייזנבוך מח"ס "קב הישר"

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "ויאמר שמואל" (שמואל א; טו)

הקשר לפרשה: בשבת זו שהיא שבת זכור, קוראים את ההפטרה שבו מוזכר ענין מחיית עמלק על שיצא למלחמה נגד ישראל בזמן שאול המלך.

"ויאמר שמואל אל שאול אותי שלח ה' למשחך למלך על עמו על ישראל". (שמואל א; טו. א)

יש להסביר בדרך רמז על פי דברי רבותינו (שבת קנג); רבי אליעזר אומר, שוב יום אחד לפני מיתתך. שאלו תלמידיו את רבי אלעזר; וכי אדם יודע איזה יום הוא ימות? אמר להם; וכל שכן. ישוב היום שמא ימות למחר, ונמצא כל ימיו בתשובה.

וזהו שאמר הכתוב "ויאמר שמואל אל שאול אותי שלח ה' למשחך למלך". כיון שהש"ת שלח אותי, ואני בשר ודם והיום כאן ומחר בקבר ואיני יודע מתי יום מותי, ולכן "ועתה שמע לקול דברי ה'". עכשיו ברגע זה תשמע את אשר אמר לי הש"ת, כיון שגם אני וגם אתה בשר ודם ואין אנו יודעים מה ילד יום, ולכן יש להזדרז ולשמע עתה את דבר ה' ("תורת הפרשה")

"ויאמר שמואל החפץ לה' בעולות וזבחים". (שמואל א; טו. כב)

ביאור דברי שאול ומענה שמואל הנביא אליו הוא, ששמואל השיב לשאול שדבריו סותרים זה את זה. לפי שאם כדברך שהקמות את דבר ה', אם כן למה לך זבחים; החפץ לה' בזבחים כשמוע בקול ה'. ואם באמת היית שומע בקולו, למה לך אם כן לבקש כפרה בזבחים? ("כוכב מיעקב")

שנת הארץ

עציץ שאין בו נקב, אולם הענפים של הצמח יוצאים מחוץ לגבולות העציץ ומאהילים על הקרקע הרי זה כאילו יש לעציץ זה נקב, כיון שהנוף של הצמח מחבר את הצמח לקרקע דרך האוויר. אמנם גם המחמירים בעציץ הנמצא בקומה גבוהה, מקילים שהנוף של הצמח לא יונק דרך האוויר כשיש הפסק בינו לבין הקרקע.

עציץ שאינו נקוב, שנעשה בו נקב, או שהנוף של הצמח התפשט והאחיל על גבי הקרקע - נחשב מעתה לעציץ נקוב ואסור לעשות בו את המלאכות האסורות.

וכן להפך, עציץ שהיה נקוב ונסתם, או שענפיו נכנסו לתוך תחום העציץ, מפסיק להיות עציץ נקוב ומעתה מותר לעשות בו מלאכות האסורות בשמיטה.

אסור להפוך עציץ שאינו נקוב לעציץ נקוב, כיון שזוהי פעולת זריעה האסורה בשמיטה. לכן אין לנקוב עציץ, או להוציא את ענפי הצמח אל מחוץ לעציץ כשיש אדמה מתחתיו, וכן, אין להוציא עציץ מהבית אל מחוץ לכיפת השמים וכדומה.

במסילה נעלה

שתי חליפות למשמרת

יפקוד אותך בזרע של קיימא. כשאבוא לברית המילה של בנך אלבש בגדים אלו, ולא אצטרך להביא עימי בגדים כלל".

דברים אלו חפצתי להכניס בו אמונה גדולה ומוחלטת בקב"ה, שרק הוא לבדו יכול לפקוד אותו בילדים. שכן המפתח של 'חיה' (יולדת) נמצא בידי הקב"ה והוא אינו מוסרו לשליח כלל.

נוסף על כך אמרתי לו: **"כעת שמע לעצתי והתחל לשמור שבת וטהרת המשפחה. קח את החליפות והחולצות שנתתי לך והנח אותן במקום שמור, ובעזרת ה' יתברך נשתמש בהן כאשר ייוולד לך בן".**

היהודי אחז בידי את החליפות, קיפל אותן ואמר: "כבוד הרב, אחרי כל כך הרבה שנים של ציפיה לילדים אני מבקש שני ילדים לפחות!"

לשמע משאלתו הכנתי שאמונה פשוטה ותמימה כבורא העולם חדרה ללבו, והייתי בטוח שהוא יזכה לזרע חי וקיים.

חודש ימים חלף, והנה היהודי התקשר אלי ובהתרגשות עצומה שנשמעה אף ממרחק של יבשות וימים, הוא בישר לי שהלא יאומן קרה - אשתו הרתה בשעה טובה, ולא זו בלבד שנתגשמה משאלתם לילד, אלא הם מחכים כעת ללידת תאומים!

לאחר הולדת התאומים, כשנסעתי להשתתף בברית המילה שבה כובדתי בסנדקאות, לא הבאתי עימי בגדים לארגנטינה, שכן חליפותי היו שמורות אצל היהודי היקר וחיכו שאשתמש בהן בברית המילה.

מעשה נפלא זה עורר בי שוב את ההכרה בגודל כוחו של האמונה התמימה ושמירת המצוות שמסוגלות לשנות סדרי עולם, ומזכות את היהודי שתגשמה משאלותיו במלואן.

נדיב לב גדול מתגורר בארגנטינה שבדרום אמריקה. במשך השנים נדיב זה סייע בהחזקת המוסדות הקדושים במידה מרובה, וגם בזמנים שבהם כל העולם סבל משפל כלכלי וגם מצבו הכספי היה גרוע, הוא פתח את לבו ואת כיסו לרווחה ותרם לבית הכנסת הגדול באשדוד את כל הרהיטים הנצרכים לו, עד שלא נותרה בכיסו פרוטה.

בשל מעשי הצדקה והחסד שהיהודי היקר גמל עם המוסדות, חפצתי להביע באופן כלשהו את הכרת הטוב שחשתי כלפיו, ובמיוחד לאחר סיועו הרב בזמן שהיה זקוק לכספו. אבל לא עלה בדעתי רעיון מוצלח איך אביע כלפיו את תודתי העצומה.

באחת השבתות בהן התארחתי בביתו, הודיתי לו שוב על תרומותיו. אך הוא ביטל את הדבר בידו, וקונן באוזני:

"מה שווה לי כספי הרב אם אין לי ילדים משל עצמי? כעת, כשאני נמצא בקשיים כספיים - אין לי כסף ואין לי ילדים! ואם כך, למה לי חיים?"

בתי היקרה ששהתה עימי בביתו, הצטערה כמוני לשמוע על צער העמוק של היהודי, ועל חסרון הילדים שאיש לא יוכל למלא עבורו. וכיון שדבריו הכואבים גרמו לי בנוסף לצער הרב גם לסערה פנימית גדולה, חפצתי לתת לו את כל בגדי שהבאתי עימי מצרפת.

לבסוף, נתתי בידי שתי חליפות ושתי חולצות שלי, וקראתי בקול: "האם אתה מאמין בבורא עולם?"

"כן". השיב היהודי מיד.

"אם כך" אמרתי לו, "הנה בגדי לפניך. אני מניח אותם אצלך למשמרת עד שהקב"ה

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

רק כשיש סיכוי

מה שהותר לספר לשון הרע על העושה עוול לחבירו, כשיש מכך תועלת, היינו כשהשומעים יוכלו לסייע לנגזל או המתבייש, או שילמדו להתרחק מעושי רשעה, ואולי אף החוטא עצמו יחזור בו כשישמע שמגנים את מעשיו, אך לולי זאת אסור לספר.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

לבוש של תורה

"ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתי רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי" (שמות כה, ג)

הקב"ה מצוה את משה לחפש אנשים בעלי חכמה בינה ודעת ולמנותם על תפירת והכנת בגדי הכהונה לאהרן הכהן. ונתעוררתי לשאול מה שייך חכמה בינה ודעת לענין אריגת בגדים, הרי כל אומן בקי במלאכתו ואין צורך שיהיה בעל חכמה יתירה מעבר לתחום בו הוא נדרש להתמצאות. וכבר ראינו אנשים פשוטי עם שלא ניחנו בבינה יתירה ולמרות כן הוציאו יצירות פאר מתחת ידם.

ונראה להשיב שבמעילו של אהרן הכהן היו פעמונים, שמלבד תפקידם הוסיפו לבני ישראל על מצבו של הכהן הגדול כשהוא בתוך קודש הקודשים, שאם פסק צילצולם עליהם לבדוק אחר מצבו ולוודא את שלומו. יחד עם זאת תפקידם היה להזכיר לכהן עצמו לפני מי הוא עומד ולשם מי הוא עובד בבית המקדש, שצילצול הפעמונים היה כקול אזהרה תמידי לכהן שיהיה במלאכתו וידקדק במעשיו בשל החשיבות היתירה והזהירות הנדרשת לעבודת קודש זו. כמו כן נאמר (תהלים טז, ח) "שויתי ה' לנגדי תמיד". ומשמע שעל האדם כל ימיו לזכור את ה' אלוהיו ולהקפיד בהתנהגותו כאילו הוא עומד לפני מלך, ואם מפני מלך בשר ודם הכל יראים ומפחדים, מפני מלך מלכי המלכים על אחת כמה וכמה.

וביאור הדברים שציווה ה' את משה למנות חכמי לב על מלאכת תפירת בגדי הכהונה היות ומלבד התפירה הפיזית של הבגדים יש להם לתופרים להיות ספוגים ביראת שמים על מנת שאותה אמונה ויראת שמים הנטועה בקרבם תעבור גם לבגדים אותם הם מוציאים מתחת ידם, וכך הבגדים יעזרו לכהן להתעלות בעבודת ה' ולהקפיד ביתר שאת במלאכת המקדש. והיינו שלבגדים לא היתה רק מטרה של כיסוי הגוף לבדו שהרי אם כך היה מספיק בשנים או שלושה בגדים, אך ריבוי בגדי הכהונה מעיד על תפקידם הנוסף, והוא - העצמת יראת השמים בקרב הכהן והזכרתו באופן תמידי לפני מי הוא עומד.

ולכך יש צורך באומנים בעלי מלאכה אשר הם חכמים נבונים ויודעי ה', שהמידות התרומיות והנעלות בהם הם הצטיינו יספגו ויעברו אל הבגדים אותם הם תופרים, ועל ידי כך יעזרו לכהן בעבודת הקודש לבל תצא חלילה תקלה ומכשלה תחת ידו.

על החוזה מלובלין זיע"א, מסופר שהציגו לפניו ספר פירוש על התורה, ובקשהו לכתוב הסכמה לספר. החוזה עיין מספר רגעים בספר ולאחר מכן הניחו בצד מבלי שיכתוב עליו את הסכמתו. כששאלוהו לפרש מעשהו השיב להם שאמנם הספר מלא וגדוש בתורה אך נטול יראת שמים, וזאת משום שכותב הספר היה בעל חכמה והבנה בתורה, אך ללא יראת ה' ויצירתו. וכתב ידו מעיד על כך. וחש החוזה מלובלין שאין הוא מסוגל לכתוב הסכמה לכזה ספר, שהרי כבר הודיענו דוד המלך (תהלים קיא, י) "ראשית חכמה יראת ה'", ומשמע שללא יראת שמים אין קיום לחכמת התורה.

ואחרי מאה ועשרים עתיד האדם לעמוד לפני בורא עולם בדין, והיה אם למד ונתייגע בתורה כל ימיו, הוא יעמוד לפני בית דין של מעלה כאשר הוא לבוש בחלוקא דרבנן, דהיינו, שיהיה עטוף ולבוש בלבוש התורה אותה למד במשך שנותיו, וכל לבוש ולבוש יעיד על האדם המצוי בתוכו עד כמה הוא הקדיש את עיתותיו לתורה ועשה אותה נר לרגליו, כנאמר (ישעיה נח, ח) "והלך לפניך צדקך", ואין צדק אלא תורה.

חיים בפרשה

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך" (כ. כ.)

טעם אומרו "אליך", יתבאר על דרך מה שאמרו במסכת שבת דף כ"ב. וז"ל; מחוץ לפרוכת העדות, עדות היא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל. מאי עדות? אמר רב זה נר המערבי כו'. והנה אמרו ז"ל (שמו"ר נב. ב) ליצני הדור היו מתלוצצים על משה לומר אפשר שהשכינה שורה על מעשה של משה וכו', הרי כי לא היו מצדיקים אפילו מישראל שתשרה שכינה במשכן. וכפי זה הגם ששרתה שכינה ביום א' בניסן, עם כל זה אין זה סימן לתמידות שתקבע השכינה מקומה במשכן. אבל בנס נר המערבי הוא עדות לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל. והוא מאמר ה' "ויקחו אליך", פירוש אליך נוגע הדבר, כי בזה תתחזק נבואתך שיכירו ויצדיקו נבואתך, שהשכינה תשרה בתוכם, כשיראו נס שיעשה בשמן המנורה. ואולי כי לזה נתכוון באומרו "ואתה תצוה", לומר שלא יחוש שלא יאמנו דבריו להיות הדבר תמוה שיודו אל עליון בתחתונים, וכמו שכן היה. ואם תאמר מנין יצדיקו, "ויקחו אליך", פירוש בדבר זה יש לך חיזוק והצדקת הדברים, כנזכר.

מן המעיין

"ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת". (כח. ב)

סגולת בגדי הכהונה, עמדה לבני ישראל לכפר להם על עוונותיהם, כפי שאומרת הגמרא במסכת יומא (דף עב): אלמלא בגדי כהונה - לא נשתייר משונאיהם של ישראל שריד ופליט".

לכאורה נראה כי כוונת הדברים היא שבזמן בית המקדש היו הבגדים מכפרים על עוונותיהם של ישראל, אלו שנעשו בשוגג ובחוסר ידיעה, אך בספר "אוצר הידיעות" מובא שרבי אליקים ממגנצא שהיה בזמנו של רש"י הקדוש, כתב במפורש שאלמלא בגדי הכהונה שנשתיירו, ואשר הם עדיין קיימים ברומא, לא נשתייר מישראל מאומה. כלומר שעדיין בגדי הכהונה מכפרים על עוונות בני ישראל עד עצם היום הזה.

"ושכנתי בתוך בני ישראל". (כט. מה)

מסופר על רבי נפתלי מרופשיץ, שבהיותו ילד קטן ניגש אליו חסיד אחד ואמר לו: נפתלי! הנני נותן לך זהוב אחד, ואמור לי היכן היא דירתו של השם יתברך?

ובתוך כדי דיבור השיב לו הילד נפתלי, מיניה וביה:

אף אני אתן לך שני זהובים, ובלבד שתאמר לי היכן דירתו אינה מצויה...

"ובהעלת אהרן את הנרת בין הערביים". (ל. ח)

בשם רבינו האר"י ז"ל, כותב החיד"א בספרו "נחל קדומים", שיש רמז בפסוק זה על מידתו המיוחדת של הכהן ששורשו הוא באהבת חסד, כפי הראשי תיבות העולה מהמילים "את הנרת בין הערביים", שהוא 'אהבה'.

מסילות לאמונה

פרקים במסילות ישרים וארחות צדיקים

הרגיע רבי אהבו את אשתו ואמר לה: "ומה איכפת לך? הדברים נכונים, והתורה נלמדת. מה זה משנה לנו מפי הם לומדים את התורה? ממני או ממנו, נלמדת תורתו של הקב"ה ומתגדל כבודו יתברך.

כמה ענווה נצרכת לשיחה שכזו. כמה הדחקה האנוכיות והעמדת כבוד שמים בראש, יש לנו ללמוד מאופן הנהגתו של רבי אבהו. הכלל שהציב רבי אבהו לפנינו הוא, שלפני הקדוש ברוך הוא אין שום הבדלי מעמדות, המקום שכולנו צריכים לחתור אליו הוא להרבות כבוד שמים תוך שמירה על כבוד הזולת.

המעמד העליון

בפרשת ויקהל, התורה הקדושה משווה יחדיו את אהליאב בן אחיסמך, לצד בצלאל בן אורי. למרות הבדלי המעמדות הקוטביים שביניהם: בצלאל נמנה על שבט המלכות יהודה, ואילו אהליאב היה "משבט דן מן הירודין שבשבטים מבני השפחות". כיצד אם כן משווה אותן התורה?

רש"י, (שמות לה, לד) עומד על כך, ומביאורו עולה כי כאשר אנו מציבים בני אדם ביחס להקדוש ברוך הוא, אזי מאבדים הבדלי המעמדות את משמעותם לחלוטין.

ישנם אנשים שרגילים לשוחח עם כל אדם בגובה העיניים ואף לפרגן להם על כל דבר טוב שמוציאים באישיותם. למרות מעמדם הלכאורה גבוה, הם לא מרגישים פחיתות דרגה להתייחס אל הזולת בשווה. אולי זה משום שאנשים אלו חיים עם הקדוש ברוך הוא - והרי ביחס אליו יתברך מאבדים הבדלי המעמדות את משמעותם לחלוטין.

את נבואתו בכדי להיות דוברו של משה רבינו. ומשנהג אהרן כך, זכה לחושן המשפט על לבו, לאורים ותומים שדרגתם גבוהה מדרגת הנבואה, כמו שאמרו חז"ל בגמרא (מסכת יומא עג:) אף על פי שגזרת נביא [לרעה] חוזרת [כגון נבואת יונה על נינוה שתיחרב], גזירת אורים ותומים אינה חוזרת. לפי שהקרבה ברוחניות אינה גורמת לשום הפסד, אלא אדרבה על ידי היותו זכה אהרן לאורים ותומים שדרגתם כאמור גבוהה יותר מנבואה.

הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, מספר בענין זה את הסיפור שמוצא בגמרא (מסכת סוטה מ.). בזמנם היה נהוג היה שהרב אומר את שיעורו קטעים קטעים, והאמורא היה חוזר על כל קטע בקול רם כדי שייגע לאזני כל התלמידים.

יום אחד חזרה אשת רבי אבהו מהשוק כשהיא נסערת; "עליך לפטר את האמורא החוזר על השיעור בפני התלמידים", כך טענה באזני בעלה, רבי אבהו.

"מדוע? הרי הוא עושה את מלאכתו נאמנה", תמה רבי אבהו.

"כי פגשתי באשתו והיא אמרה לי; האמת היא שבעלי לא אומר כלל את מה שבעלך אומר באזניו. מה שהוא משמיע אלו הם חידושיו שלו".

"אמרתי לה; מה את מדברת? הלא הכל יודעים שהוא חוזר על דברי בעלי. הכל רואים שהוא מתכופף בפני בעלי ושומע קטע, מזדקף ואז חוזר עליו בפני כולם!"

"ואתה יודע מה ענתה לי החצופה הזו? אמרה האשה. שזה רק מוכיח שבעלה אינו גאון אדיר בלבד, אלא הוא גם צדיק ועניו. ומה שהוא מתכופף ועושה את עצמו כאילו הוא מאזין, זה רק בכדי לחלוק לו כבוד לעיני כולם".

כשנגלה הקב"ה למשה בסנה ושלח אותו לגאול את ישראל, ביקש; "בי ה' שלח נא ביד תשלח". ופירש רש"י; ביד מי שאתה רגיל לשלוח. והוא אהרן. וסרב משה רבינו להישלח בדבר ה' פן יאפיל על אהרן ויפגע מכך, עד שהבטיח לו הקב"ה "הלא אהרן אחיך הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבבו". ופירש רש"י; לא כשאתה סבור שיהא מקפיד עליך שאתה עולה לגדולה, משם זכה אהרן לעדי החושן הנתון על הלב.

וכך אמרו בגמרא (שבת קלט.) "בשכר וראך ושמח בלבבו, זכה לחושן המשפט על לבו". וכך אמרו במדרש; הלב ששמח בגדולת אחיו, ילבש אורים ותומים. שנאמר "והיה על לב אהרן תמיד".

בספר "משכיל לדוד" מביא שהדיוק הוא מכך שהחושן היה באמצע גופו של אהרן, והלב משמאל. וזה מה שנאמר "והיה על לב אהרן" - שזכה לכך בגלל לבו הטוב.

ובדרך רמז פירש רבינו יוסף חיים מבבל זיע"א בדיוק מתוך דברי הכתב "וראך ושמח בלבבו". שהרי מילוי 'לב' (באותיות המילוי למ"ד ב"ת) הן "תמיד", וזכה לחושן המשפט שהיו "על לב אהרן תמיד".

ומה עשה אהרן? דחק

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

בתקופת החגים ובפרט לפני חג הפסח, כאשר הוצאות המחיה גדולות יותר, לא היסס רבי חיים זיע"א להפעיל את כל כובד משקלו על העשירים, כדי שאלו יתרמו מהונם למען עניי העיר. רבי חיים פינטו זיע"א, היה עובר לפני הפסח מבית לבית, ומבקש מכל אחד ואחד שיפתח את לבו ואת כיסו לצדקה, כדי לשמח את משפחות העניים, האלמנות והיתומים בחג, כדי ששמחתם של ישראל תהיה שלימה ומכובדת. כל מי שהרים את נדבת לבו, היה זוכה לברכותיו של הצדיק, שיצאו מפיו הקדוש וממעמקי לבו הטהור.

עקב הוצאות הרבות של צרכי העניים שהיו מוטלים על כתפיו, נכנס רבי חיים זיע"א באחד הימים, לדוחק כלכלי. מה עשה הצדיק?

הלך להשתטח על קבר זקנו רבי חיים הגדול זיע"א. רבי חיים זיע"א לקח עמו את משמשו ר' יהודה בן עזר, וכאשר גמרו להתפלל ליד הקבר, אמר הרב לר' יהודה: "בוא ונלך לכיוון העיר ספי". באמצע הדרך, הם הבחינו מרחוק בחבורה של אנשים. הרב פנה ליהודה ושאל אותו האם הוא רואה חבורת אנשים? ר' יהודה השיב בחיוב, אך לא ידע בבירור אם הם יהודים אם לאו. הרב אמר לו: "אלו הם חבורה של יהודים, ואחד מהם מביא לי סכום כסף, 75 ריאל".

משהתקרבו בני החבורה ליד הצדיק, ניגש רבי חיים זיע"א אל החבורה ושאל אותם:

"מי הוא זה רפאל לאלוש?"

- "אני הוא זה", השיב היהודי שניגש אל הרב.

- "תן לי את הנדר שנדרת לכבוד מר זקני הצדיק רבי חיים זיע"א, סך 75 ריאל", ביקש ממנו רבי חיים זיע"א. רפאל לאלוש הוציא מכיסו את מלא הסכום, והגישו בשמחה לרבי חיים זיע"א. כשהלכו בני החבורה, ביקש ר' יהודה בן עזר מרבי חיים זיע"א שיתן לו מעט מהכסף שקיבל.

אמר לו הרב: "הריני מברך אותך, שתקבל היום יותר ממה שאני קבלתי היום". וכך היה. ר' יהודה מצא בחוות הסוסים שלו סכום גדול מזה.

ר' יהודה בן עזר נפטר זקן ושבע ימים, וכל אנשי העיר כיבדוהו עד ליום פטירתו, כברכת הרב זיע"א. ["שנות חיים"].